

putandus est Tullius Oeconomicum Xenofontis et Platonis Protagoram et Demosthe-
 nis Pro Ctesifonte afflatus rethorico spiritu transtulisse, aut aliter de hisdem libris per
 Septuaginta interpretes, aliter per Apostolos Spiritus Sanctus testimonia texuit, ut
 quod illi tacuerunt, hii scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Damnamus veteres? 33
 Minime; sed post priorum studia in domo Domini quod possumus laboramus. Illi
 interpretati sunt ante adventum Christi et quod nesciebant dubiis protulere sentiis, 36
 nos post passionem et resurrectionem eius non tam prophetiam quam historiam scri-
 bimus; aliter enim audita, aliter visa narrantur: quod melius intellegimus, melius et
 proferimus. Audi igitur, aemule, obtrectator ausculta: non damno, non reprehendo Sep- 39
 tuaginta, sed confiderer cunctis illis Apostolos praefero. Per istorum os mihi Christus
 sonat, quos ante prophetas inter spiritalia charismata positos lego, in quibus ultimum
 paene gradum interpretes tenent. Quid livore torqueris? Quid inperitorum animos 42
 contra me concitas? Sicubi tibi in translatione videor errare, interroga Hebraeos, diver-
 sarum urbium magistros consule: quod illi habent de Christo, tui codices non habent.
 Aliud est, si contra se postea ab Apostolis usurpata testimonia probaverunt, et emen- 45
 dationa sunt exemplaria latina quam graeca, graeca quam hebraea! Verum haec contra
 invidos. Nunc te precor, Desideri carissime, ut qui tantum opus me subire fecisti et a
 Genesi exordium capere, orationibus iuves, quo possim eodem spiritu quo scripti sunt 48
 libri, in latinum eos transferre sermonem. EXPLICIT PROLOGUS

INCIPIT LIBER BRESITH
 ID EST GENESIS

1—30;
 IV Esr 6,38—54
 2,4; 14,19;
 Ex 20,111
 Idt 13,24!
 Est 13,10!
 Ps 101,26!
 120,2! 133,3!
 Ier 4,23

In principio creavit Deus caelum et
 terram
²terra autem erat inanis et vacua
 et tenebrae super faciem abyssi
 et spiritus Dei ferebatur super aquas
³dixitque Deus
 fiat lux et facta est lux
⁴et vidit Deus lucem quod esset bona
 et divisit lucem ac tenebras
⁵appellavitque lucem diem et teneb-
 ras noctem
⁶factumque est vespere et mane dies
 unus
⁷dixit quoque Deus
 fiat firmamentum in medio aquarum
 et dividat aquas ab aquis
⁸et fecit Deus firmamentum
 divisitque aquas quae erant sub fir-

mamento ab his quae erant super
 firmamentum
 et factum est ita 9.11.15.24.30
⁸vocavitque Deus firmamentum cae-
 lum
 et factum est vespere et mane dies 51
 secundus
⁹dixit vero Deus 31
 congregentur aquae quae sub caelo
 sunt in locum unum et appareat
 arida
 factumque est ita 71
¹⁰et vocavit Deus aridam terram
 congregationesque aquarum appel-
 lavit maria
 et vidit Deus quod esset bonum ¹¹et 41
 ait
 germinet terra herbam virentem et
 facientem semen
 et lignum pomiferum faciens fruc-
 tum iuxta genus suum

6.9.14.20.24.29
 II Cor 4,6
 10.12.18.21.25.
 31!

8.13.19.23.31
 31

AATMΦ 31 pythagoram ATMΦ | 32 pro thesifonte ATΦ; pro thesifontem M; + orationem c *adv.*
 cr *Ruf.* | eisdem M r; isdem T | 34 sunt TMΦ | 43 ~ in translatione tibi c | 46 hebraica c |
 47 qui] quia TMΦ c | ~ me quia tantum opus c ||

AOC *Genesis. Citantur* GAOC et ΣATMΦ ac *crb. Tit. liber genesis hebraice beresith c* || 1, 1 [*desunt*
 ATMΦ G (*usque ad* 3, 11) et Σ (*usque ad* 1, 22)] | 2 tenebrae + erant A c | 4 a tenebras C; a teneb-
 ris TΦ c | 9 et factum est c. |

	cuius semen in semet ipso sit super terram		
71	et factum est ita	22	benedixitque eis dicens 28: 9,1
12	et protulit terra herbam virentem et adferentem semen iuxta genus suum		crescite et multiplicamini et replete 8,17; 9,7; 35,9-11
	lignumque faciens fructum		aquas maris
	et habens unumquodque sementem secundum speciem suam		avesque multiplicentur super terram
41	et vidit Deus quod esset bonum	23	et factum est vespere et mane dies quintus 51
51	13 factumque est vespere et mane dies tertius	24	dixit quoque Deus 31
31	14 dixit autem Deus		producat terra animam viventem in genere suo
	fiant luminaria in firmamento caeli ut dividant diem ac noctem		iumenta et reptilia et bestias terrae secundum species suas
	et sint in signa et tempora et dies et annos	25	et fecit Deus bestias terrae iuxta species suas 71
15	ut luceant in firmamento caeli et inluminent terram		et iumenta et omne reptile terrae in genere suo
71	et factum est ita		et vidit Deus quod esset bonum 26 et 41
Ps 135,7-9	16 fecitque Deus duo magna luminaria luminare maius ut praeesset diei et luminare minus ut praeesset nocti et stellas		ait
Ier 31,35	17 et posuit eas in firmamento caeli ut lucerent super terram 18 et praeesent diei ac nocti		faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram
	et dividerent lucem ac tenebras		et praesit piscibus maris et volatilibus caeli
41	et vidit Deus quod esset bonum		et bestiis universaeque terrae omnique reptili quod movetur in terra
51	19 et factum est vespere et mane dies quartus	27	et creavit Deus hominem ad imaginem suam 2,71 Dt 4,321 27,28: 5,11 2 9,6; Sap 2,23; Sir 17,1
31	20 dixit etiam Deus		ad imaginem Dei creavit illum masculum et feminam creavit eos Mt 19,4; Mc 10,6
	producant aquae reptile animae viventis	28	benedixitque illis Deus et ait
	et volatile super terram sub firmamento caeli		crescite et multiplicamini et replete terram et subicite eam
21	creavitque Deus cete grandia et omnem animam viventem atque motabilem		et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli
	quam produxerant aquae in species suas		et universis animantibus quae moventur super terram
	et omne volatile secundum genus suum	29	dixitque Deus 31
41	et vidit Deus quod esset bonum		ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semen super terram
			et universa ligna quae habent in semet ipsis sementem generis sui
			ut sint vobis in escam 30 et cunctis animantibus terrae 6,21; 9,3
			omnique volucris caeli et universis 281

12 et ferentem TMΦ; et facientem c | 13 et factum est Λc. | 14 ut] et Cc | 16 ~ luminaria magna Cc | 17 eas + deus OMΦ | 18 a tenebras C | 20 reptilia CΦ. | 21 motabilem TMΦcb] mobilem O.; mutabilem ACAr | produxerunt CMr | 22 [incipit Σ] | 26 uniuersae terrae OCS | 29 sementem] semen A | AOC (Σ)ΔTMΦ crb

	quae moventur in terra et in quibus est anima vivens ut ha- beant ad vescendum	ad vescendum suave lignum etiam vitae in medio para- disi	
71	et factum est ita	lignumque scientiae boni et mali	
41 Ecl 3,11; Sir 39,21,39; Mc 7,37	31 viditque Deus cuncta quae fecit et erant valde bona	10 et fluvius egrediebatur de loco vo- luptatis ad inrigandum paradisum qui inde dividitur in quattuor capita	
51	et factum est vespere et mane dies sextus	11 nomen uni Phison	
Or Man 2	2 igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum	ipse est qui circuit omnem terram Evilat	
	2 conplevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat	ubi nascitur aurum	
Ex 20,11; Hbr 4,4	et requievit die septimo ab universo opere quod patrat	12 et aurum terrae illius optimum est ibique invenitur bdellium et lapis onychinus	
	3 et benedixit diei septimo et sancti- ficavit illum	13 et nomen fluvio secundo Geon ipse est qui circuit omnem terram Aethiopiae	
Ex 31,17	quia in ipso cessaverat ab omni ope- re suo quod creavit Deus ut faceret	14 nomen vero fluminis tertii Tigris ipse vadit contra Assyrios fluvius autem quartus ipse est Eu- frates	
1,11	4 istae generationes caeli et terrae quando creatae sunt	15 tulit ergo Dominus Deus hominem 3,23 et posuit eum in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illum	
	5 et omne virgultum agri antequam oreretur in terra	16 praecepitque ei dicens 3,1,3 ex omni ligno paradisi comede	
	omnemque herbam regionis prius- quam germinaret	17 de ligno autem scientiae boni et mali ne comedas 3,11,17	
	non enim pluerat Dominus Deus super terram	in quocumque enim die comederis ex eo morte morieris	
	et homo non erat qui operaretur ter- ram	18 dixit quoque Dominus Deus non est bonum esse hominem solum	
1,27 ¹ Tb 8,8; Sir 17,11	6 sed fons ascendebat e terra inrigans universam superficiem terrae	faciamus ei adiutorium similem sui 19 formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea	Tb 8,8; Sir 17,5; 36,26
Sap 15,11; IV Esr 3,5,6	7 formavit igitur Dominus Deus homi- nem de limo terrae	omne enim quod vocavit Adam ani- mae viventis ipsum est nomen eius	
I Cor 15,45	et inspiravit in faciem eius spiracu- lum vitae	20 appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae	
	et factus est homo in animam viven- tem		
	8 plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio in quo posuit hominem quem forma- verat		
	9 produxitque Dominus Deus de hu- mo omne lignum pulchrum visu et		

AOC 31 fecerat c || 2,2 uniuerso] omni OCTMΦ | pararat A. | 4 istae + sunt c | creata O
 ΣΑΤΜΦ crb | dominus om. C | 12 ibi AA c | 13 fluuii secundi CΣA c | 15 illud C | 18 adiuto-
 rium similem AATMΦ, cf. b (app.)] adiutorium simile O c; adiutorem similem CΣrb | sui |
 sibi Cc | 19 est om. O |

Adam vero non inueniebatur adiutor similis eius
 21 inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam
 cumque obdormisset tulit unam de costis eius et replevit carnem pro ea
 22 et aedificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem et adduxit eam ad Adam
 23 dixitque Adam hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea
 haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est
 24 quam ob rem relinquet homo patrem suum et matrem et adhaerabit uxori suae et erunt duo in carne una
 25 erant autem uterque nudi Adam scilicet et uxor eius et non erubescabant
 3 sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus qui dixit ad mulierem
 3; 2.16 cur praecepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi
 2 cui respondit mulier de fructu lignorum quae sunt in paradiso vescemur
 3 de fructu vero ligni quod est in medio paradisi
 1; 2.16.17 praecepit nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud ne forte moriamur
 4 dixit autem serpens ad mulierem nequaquam morte moriemini
 5 scit enim Deus quod in quocumque die comederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum
 6 vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pulchrum oculis aspectuque de-

lectabile
 et tulit de fructu illius et comedit deditque viro suo
 qui comedit ⁷ et aperti sunt oculi amborum
 cumque cognovissent esse se nudos consuerunt folia ficus et fecerunt sibi perizomata
 8 et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem abscondit se Adam et uxor eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi
 9 vocavitque Dominus Deus Adam et dixit ei ubi es
 10 qui ait vocem tuam audivi in paradiso et timui eo quod nudus essem et abscondi me
 11 cui dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses
 nisi quod ex ligno de quo tibi praeceperam ne comederes comedisti 17; 2,17
 12 dixitque Adam mulier quam dedisti sociam mihi dedit mihi de ligno et comedi
 13 et dixit Dominus Deus ad mulierem quare hoc fecisti
 quae respondit serpens decepit me et comedi II Cor 11,3
 14 et ait Dominus Deus ad serpentem quia fecisti hoc maledictus es inter omnia animantia et bestias terrae super pectus tuum gradieris et terram comedes cunctis diebus vitae tuae
 15 inimicitias ponam inter te et mulierem
 et semen tuum et semen illius ipsa conteret caput tuum et tu insidiaberis calcaneo eius
 16 mulieri quoque dixit multiplicabo aerumnas tuas et conceptus tuos

20 adam² | adae Cc | 25 erat AMc | nudus AEMc || 3,2 uescimur Φc; edemus A. | (G)AOC
 3 deus | dominus C | 5 sicut | ut ACΣ | 7 amborum | eorum A | ~ se esse ATΦc | ΣΑΤΜΦ
 9 ei + adam C | 11 dixit + deus CΣ | [incipit G] | ~ praeceperam tibi TMΦc | 12 ~ mihi
 sociam OΣc | 14 es] eris O | cunctis] omnibus GC. | 15 ipse OETb | calcaneum OCAΦ | crb

- Eph 5, 22;
Col 3, 18;
Tit 2, 5; I Pt 3, 1
- in dolore paries filios et sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui
- 17 ad Adam vero dixit
quia audisti vocem uxoris tuae
et comedisti de ligno ex quo praeceperam tibi ne comederes
- 11; 2, 17
- 5, 29
- maledicta terra in opere tuo
in laboribus comedes eam cunctis diebus vitae tuae
- Iob 31, 40;
Hbr 6, 8
- 18 spinas et tribulos germinabit tibi et comedes herbas terrae
- 19 in sudore vultus tui vesceris pane
donec revertaris in terram de qua sumptus es
- Ecl 3, 20f 12, 7f
- 18, 27f Iob 10, 9f
- quia pulvis es et in pulverem revertaris
- 20 et vocavit Adam nomen uxoris suae
Hava eo quod mater esset cunctorum viventium
- 21 fecit quoque Dominus Deus Adam
et uxori eius tunicas pellicias
et induit eos 22 et ait
ecce Adam factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum
nunc ergo ne forte mittat manum suam
- Apc 2, 7f
- et sumat etiam de ligno vitae
et comedat et vivat in aeternum
- 2, 15 23 emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis
ut operaretur terram de qua sumptus est
- 24 eiecitque Adam
et conlocavit ante paradisum voluptatis
cherubin et flammeum gladium atque versatilem
ad custodiendam viam ligni vitae

BIBLIA SACRA

IUXTA VULGATAM VERSIONEM

© 1969, 1994 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart

GAOC 16 tui] tibi O | 17 ad adam GAOrb] adae cet. | eam] ex ea Mc; de ea C. | 18 herbam
EATMΦ Ac | 19 panem CΣΦ | in terra C | 20 hava GARb.] heua c.; aeua M; eua cet. |
crb 21 adae OCEMc; ad adam G | 22 ~ quasi unus ex nobis factus est c. | 23 et emisit
OΣc | deus om. CΣ. || 4, 1 havam Gr.] haeuam A; aeua M; heua c.; heua O; eua
CΣATΦb | ~ uxorem suam heua c | per deum CAMΦc | 5 illius] eius GOCErb |
6 mestus GARb.] iratus cet. | 8 ~ fratrem suum abel c | 9 numquid OT | sum] praem.
ego OΛ; + ego CΣc |